

GRIGORE URECHE

LETOPISEȘUL ȚĂRII MOLDOVEI

Prefață, Tabel cronologic,
Referințe critice și Glosar
de
DAN HORIA MAZILU

Editura MondoRO
București

CUPRINS

Prefață I

LETOPISETUL ȚĂRII MOLDOVEI, DE CÂND S-AU
DESCĂLECAT ȚARA ȘI DE CURSUL ANILOR
ȘI DE VIAȚA DOMNILOR CAREA SCRIE DE LA
DRAGOȘ VODĂ PÂNĂ LA ARON VODĂ 7

Tabel cronologic 155

Referințe critice 156

Glosar 169

spahiioglar – ostași turci din garda sultanului.
spadă – spadă.
sprîșbi, *a >* – a apăra, a susține, a se împotrivi.
spuză – mulțime (de oameni).
suditor – satornic.
steug (de oaste) – unitate militară.
stejie – provizie de oaste.
strămbătate – nedreptate; ofensă; (pl.) lășitate.
strănsură – agonisită, avere.
strejar – care stă de strajă.
strica, *a >* (*țara*) – a prăda.
stropși, *a >* – a zdrobi, a strivi, a distruge.
suptare, *a >* – a ascunde, a asciza.
surpa, *a >* (*pe cineva*) – a înfrânge pe cineva.
sveni (șeni) – sfânt (slav).
svezi – suedezi.

Șafar – rang boieresc polonez; cel care avea grijă de război.
șlici – bărci.
șigubină – dușegubină, amendă pentru crimiță.
șleahță – nobilitate polonă.
șlețici – nobilii poloni.

Taină – loc ascuns; pre > – în taină.
întâmpina, *a >* – a întâmpina.
tâmplă, *a să >* – a se întâmpla.
târie – forță militară.
tameiu – tabăra principală a oștii.
înde, *a >* – a întinde, a relatea.
înta (lov) – întins, șes.

LETOPISEȘUL ȚĂRII MOLDOVEI
DE CÂND S-AU DESCĂLECAT ȚARA
ȘI DE CURSUL ANILOR ȘI DE VIAȚA
DOMNILOR CAREA SCRIB
DE LA DRAGOȘ VODĂ
PÂNĂ LA ARON VODĂ

Mulți scriitori au nevoit de au scris rîndul¹ și povéstea țărâlor, de au lăsat izvod pă urmă, și bune și réle, să rămâie feciorilor și nepoților, să le fie de învățatură, despre² céle réle să să ferească și să să socotească, iar duple céle bune să urmăze³ și să să învéțe și să să îndireptéze. Și pentru acéia, unii de la alții chizmindu și însemnând și pre scurtu scriind, adecă și răposatul Gligorie Uréche⁴ ce au fost vornic mare, cu multă nevoință cetind cărțile și izvoadele și ale noastre și céle striine, au aflat cap și începătura⁵ moșilor, de unde au izvorât în țară și s-au înmulțit și s-au lățit, ca să nu să înnéce a toate țărâle anii trecuți și să nu să știe ce s-au lucrat, să să asemene fierălor și dobitoacelor celor mute și fără minte. Pre acéia urmând și chizmând, măcar că să află și de alții semnate lucrurile țării Moldovii, apucatu-s-au și dumnealui de au scris începătura și adaosul, mai apoi și scăderea care să véde că au venit în zilele noastre, după cum au fost întâiu țărâi și pământului nostru Moldovei. Că cum se tâmplă de sârgu de adaoge povoiul apei și iarăș de sârgu scade și să împuținează, așa s-au adaos și Moldova, carea mai apoi de alte țări s-au descălecat, de s-au de sârgu lățit și fără zăbavă au îndireptatu.

Acéstea cercând cu nevoință vornicul Uréche, scrie de zice că „nu numai létopiseșul nostru, ce și cărți streine au cercat⁶, ca să putem afla adevărul, ca să nu mă aflu scriitoriu de cuvinte deșarte, ce de dreptate, că létopiseșul nostru cel moldovenescu

¹ *au scris rîndul* - au relatat faptele în succesiune.

² *despre* - de.

³ *a urma de pre* - a lua exemplu.

⁴ Cuvinte pe care Simion Dascălul le reproduce în vorbire indirectă.

⁵ *cap și începătură* - origine.

⁶ „Létopiseșul moldovenesc”, utilizat de Grigore Ureche.

Rașa de pre scurt scrie, că nici de viața domnilor, carii au fost toată cârma, nu alége, necum lucrurile denlăuntru să aleagă și pre scurt scriind și însemnând de la început până la domniia lui Pătru vodă Șchiopul¹ și s-au stinsu, că de aciia înainte n-au mai scris nimenea până la Aron vodă. Nici ieste a să mira, că scriitorii noștri n-au avut de unde strânge cărți, că scriitorii dentăiu n-au aflat scrisori, ca de niște oameni neșăzați și nemérnici, mai mult proști decât să știe carte. Ce și ei ce au scris, mai mult den basne și den povești ce au auzit unul de la altul. Iar scrisorile striinilor mai pe largu și de agiunsu scriu, carii au fost fierbinți și râvnitori, nu numai a sale să scrie ce și céle striine să însemnéze. Și de acolo multe luund și lipindu de ale noastre, potrivit vrémea și anii, de au scris acest létopiset, carile de pre în multe locuri de nu să va fi și nemerit, gândescu că cela ce va fi înțeleptu nu va vinui, că de nu poate de multe ori omul să spuie așa pre cale tot pre rând, cela ce véde cu ochii săi și multe zmintéște, de au spune mai mult, au mai puțin, dară lucruri vechi și de demult, de s-au răsufat atâta vréme de ani? Ci eu, pe cum am aflat, așa am arătat.”

(SIMION DASCĂLUL)²

După acéia și eu care sânt între cei păcătoși, Simeon Dascal apucatu-m-am și eu pre urma a tuturor a scrie acéste povești, ce într-înse spune cursul anilor și viața domnilor, văzându și cunoscând că scriitorii cei mai de demult care au fost însămând acéste lucruri ce au trecut și s-au sfârșit și pre urma lor alții nu vor să să apuce; văzând noi aceasta că să părăsește această însămânare, socotit-am ca să nu lăsăm acestu lucru nesăvârșit și să nu să însemnéze înainte, carele mai nainte de alții au fost începutu pre rând însemnatu, până la domniia lui Vasilie vodă, ca să nu ne zică cronicarii altora limbi c-am murit și noi cu scriitorii cei dinceput, sau că doară sântem neînvațat. Ci cu ajutoriul de la Dumnezeu, întâi m-am apucat a scrie ce au pizmit și ce au însemnat alții. Pentru acéia, gândindu și socotind de la inimă ca să pociu afla cu adevărat acest lucru, să fie deplin, adunat-am izvoade pre rând de i-am împreunat. Și

¹ Petru Șchiopul, domn al Moldovei între iunie 1574 - noiembrie 1577, ianuarie 1578 - noiembrie 1579, septembrie 1582 - august 1591.

² Cu litere mici sunt tipărite interpolările stabilite de P.P. Panaitescu. Între paranteze se dau numele interpolatorilor.

citind izvoade pre rând, aflat-am și acest izvod, carele l-au scris Uréche vornicul și deaca l-au citit, l-am socotit că ieste scris adevăr, însă mai mult din cărțile streinilor decât din izvoadele noastre, că numai cât tinde poveștile mai largu și de agiuns și mai deschis, iar semnele sau tocmélele și lucruri câte s-au făcut în țară, nu le arată toate, că poate fi că n-au știut de toate cronicariul cel leșesc să le scrie. Iar létopisetul nostru nu tinde poveștile, ce scrie mai pre scurt, însă le însemneaze toaate pre rând. Măcar că vornicul Uréche au scris mai sus că létopisățul cel moldovenesc scrie până la domniia lui Petru vodă Șchiopul și décii s-au stâns, iar eu, adunând izvoade de limba noastră, aflat-am izvod denceput, cam pre scurtă vréme și toate pre rând însămând, până la domniia lui Vasilie vodă.

Pentru acéia, deaca am văzut că lipsesc poveștile și cursul anilor din létopisetul cel leșesc, am lipit dintre-ale noastre izvoade, carele am aflat că-s adevăr și am adus poveștile la létopisățul cel leșesc, carea la locul său, carele toate mai nainte să vor arăta, careși la locurile sale și toate pre rând chizmind și însămând, am izvodit din toate izvoadele într-un loc și am făcut unul disăvârșit, de care lucru cu mare nevointă am silit să nu rămâie nimic nesămnat.

*Prédosloviia descălicării a țării Moldovei
dinceputul ei. Carea ieste însemnată de
Uréche vornicul din létopisetul
cel latinescu izvodită.*

Vor unii Moldovei să-i zică că au chiebat-o Sțitia, sau Schithia¹, pre limba slovenească. Ce Sțitia coprinde loc mult, nu numai al nostru, ce închide și Ardealul și Țara Muntenească și câmpii preste Nistru, de coprinde o parte mare și de Țara Leșască. Chiebatu-o-au unii și Flachia, ce scriu létopisetile latinești, pre numele hatmanului râmlenescu² ce l-au chiebat Flacus³, carile au bătut războiu cu sțitii pre acéste locuri și schimbându-să și schimosindu-să numele, din Flachia i-au zis Vlahiia. Ce noi acésta nume nu-l priimim, nici-l putem da țărâi noastre Moldovei, ci Țării Muntenești, că ei nu vor să dispartă, să facă doao țări, ci scriu că au fostu tot un loc și o țară și noi aflăm că Moldova s-au discălicat mai pe urmă, iar munténii mai

¹ Sțitia sau Schithia, adică Scitia (lat. *Scythia*, gr. *Skythia*).

² râmlenescu (adj.) - roman.

³ Generalul roman Flaccus.

Redintăi, măcară că s-au tras de la un izvod, munténii întâi, moldovenii mai pre urmă, de păstorii nemerit, că umblându păstorii de la Ardeal, ce să chiiamă Maramoroș, în munți cu dobitoacile, au dat de o hiară ce să chiamă buor și după multă goană ce o au gonit-o prin munți cu dulăi, o au scos la șesul apei Moldovei. Acolea fiindu și hiara obosită, au ucis-o la locul unde se chiamă acum Buorénii¹, daca s-au discălicat sat. Și hierul țării sau pecétea cap de buor să însemnează. Și cățea cu care au gonit fiara acéia au crăpat, pre carea o au chiebat-o Molda, iară apei de pre numele cățelii Moldii, i-au zis Molda, sau cumu-i zic unii, Moldova. Ajijderea și țării, dipre numele apei i-au pus numele Moldova.

(MISAIL CĂLUGĂRUL)

Scriu alte istorii pentru țara noastră a Moldovei, cum au stătut pustie 600 de ai, trecând împărăția slăvitului și puternicului Traian împărat, carele să cunoscu sémele puterii lui pe unde au tras troian preste multe țări și preste această țară, trecândă oștile lui preste câmpii și preste ape. Atâția ai s-au aflat pustie, pân' în vreme ce au vrut milostivul Dumnedzău a nu lăsarea acestu pământ făr' de oameni. Ce cu voia sfinții sale, îndemnându-să o samă de ficiori de domni den domniile ce au fost pre acéle vremi la Râm și cu oamenii lor den Maramurăș, viind preste munții ungurești și preste munții țărâi Moldovei, vânându heri sălbatece pân'au ieșit la apa ce-i dzice Moldoa, gonind un dzimbru, carele l-au și dobânditu la un sat ce să chiamă Buorenii, pre aceia apă. Ș-au pus acei ape numele Moldova, pre numele unii țânci ce s-au înecat într-acea apă, ce o au chemat pre țâncă Molda și pre numele ei să dzice acum și țărâi, Moldova, pân'astăzi. Ieșindu la loc frumos și deschis, socotindu cu toții că-i loc bun de hrană și plăcându-le tuturor, s-au întorsu înapoi iarăși în Maramurăș ș-au scos oamenii lor toți într-această țară.

¹ Buorenii, sat în ținutul Sucevei.

Pentru limba noastră moldovenească¹

Așijderea și limba noastră din multe limbi ieste adunată și ne ieste amestecat graiul nostru cu al vecinilor de prinprejur, măcară că de la Râm² ne tragem, și cu ale lor cuvinte ni-s amestecate. Cum spune și la prédosloviia létopisetului celui moldovenescu de toate pre rându: ce fiindu țara mai de apoi ca la o slobozie³, de prinprejur venindu și discălicându, din limbile lor s-au amestecat a noastră: de la râmléni, céle ce zicem latină, pâine, ei zic panis, carne, ei zic caro, găina, ei zicu galena⁴, muieria, mulier, făméia, femina⁵, părinte, pater⁶, al nostru, nos-ter și altile multe din limba latinească, că de ne-am socoti pre amăruntul, toate cuvintele le-am înțelege. Așijderea și de la frânci⁷, noi zicem cal, ei zic caval⁸, de la greci straste, ei zic stafas, de la lési prag, ei zic prog, de la turci, m-am căsătorit, de la sârbi cracatiță și altile multe ca acéstea din toate limbile, carile nu le putem să le însemnăm toate. Și pentru aceasta să cunoaște că cum nu-i discălicată țara de oameni așazați, așa nici legile, nici tocmeala țării pre obicée bune nu-s legate, ci toată direptatea au lăsat pre acel mai mare, ca să o judece și ce i-au părut lui, ori bine, ori rău, acéia au fost lége, de unde au luat și voie așa mare și vârș. Deci cumu-i voia domnului, le caută să le placă tuturor, ori cu folos, ori cu paguba țării, care obicéi până astăzi trăiește.

De răsipirea țărâi dentâi

Află-să această țară să fie fostu lăcuit și alții într-înșă mai nainte de noi, de unde cetățile țării să cunoscu că-i lucru frâncescu⁹, de au

¹ Limba română vorbită în Moldova.

² Râm, numele slav al Romei.

³ Slobozie, sat de coloniști care se bucurau de anumite privilegii.

⁴ Lat. gallina.

⁵ Rom. fêmeie (femeie) vine din lat. familia.

⁶ Rom. părinte vine din lat. parens, -tis.

⁷ Nume dat popoarelor romanice din Europa de apus.

⁸ Rom. cal, ca și ital. cavallo, vin din lat. caballus.

⁹ frâncescu - romanic occidental sau italian.

Relăcuit oștile Râmului și au iernatu de multe ori, bătându-să uneori cu știtiu sau tătarii, uniori cu Bosna¹ și cu Rumele² și la perși trecându. Ce fiindu în calea răotăților și stropșindu oștile, care de multe ori să făcea războaie pre acesta loc, cum încă semnile arată, carile le vedem multe pretitindirile: movili mari și mici și șanțuri pre Nistru, pre Prut, prin codri, n-au mai putut suferi, ce s-au răsipit și s-au pustiit.

(SIMION DASCĂLUL)

De izvodirea moldovenilor, de unde au venit într-aceste locuri

Scrie létopisețul cel unguurescu că oarecându pre aceste locuri au fostu lăcuind tătarii. Mai plodindu-să și înmulțindu-să și lățindu-să, s-au tinsu de au trecut și preste munte, la Ardeal. Și împingându pe unguri din ocinile sale, n-au mai putut suferi, ce singur Laslău craiul unguurescu, cari-i zic filosof, s-au sculat de s-au dus la împăratul Râmului, de ș-au cerșut oaste întru ajutoriu împrotiva vrăjmașilor săi. Ce împăratul Râmului alt ajutoriu nu i-au făgăduit, ce i-au dat răspunsu într-acesta chip, de i-au zis: „Eu sântu jurat, cându am stătut la împărăție, om de sabiia mea și de județul mieu să nu moară. Pentru aceia oameni răi s-au făcut în țara mea și câte temnițe am, toate sântu pline de dânșii și nu mai am ce le face, ci ți-i voi da ție, să faci izbândă cu dânșii și eu să-mi curățescu țara de dânșii. Iară în țara mea să nu-i mai aduci, că ți-iu dăruiescu ție.” Și de sârgu învață de-i strânsără pre toți la un loc de pretitindirile și i-au însemnatu pre toți, de i-au arsu împrejurul capului de le-au părjolit părul ca unor tâlhari, cu un hier arsu, care semnu trăiește și până astăzi în țara Moldovei și la Maramoroș, de să cevluiescu oamenii prejur cap. Décii Laslău craiu, daca au luat acel ajutoriu tâlhărescu de la împăratul Râmului, au silit la Țara Ungurească și decii pre cășlegile Născutului³, cu toată puterea sa s-au apucat de tătari a-i bate și a-i goni, de i-au trecut munte în ceasta parte pre la Rodna, pre care cale și semnle prin stânci de piatră în doao locuri se află făcute de Laslău craiul. Și așa gonindu-i prin munți, scos-au și pre acești tătari, carii au fostu lăcuitori la Moldova, de i-au trecut apa Sirétiului. Acolea Laslău craiu ce se chiamă leșaște Stanislav, stându în țarmurile apei, au strigat unguurește: „Sirétem, sirétem”, ce să zice rumânește, place-mi, place-mi, sau cum ai zice

¹ Bosnia.

² Rumelia.

³ Născutul - Crăciunul.

pre limba noastră: „Așa-mi place, așa”. Mai apoi, daca s-au discălicat țară, după cuvântul craiului, ce au zis, sirétem, au pus nume apei Sirétiul. Și după multă goană ce au gonit pre tătari i-au gonit și i-au trecut preste Nistru, la Crâmu, unde și până astăzi trăiescu, de acolo s-au întorsu Laslău craiu îndărātu cu mare laudă și biruintă. Și sosindu la scaunul său în zioa de lăsatul secului, cerșutu-ș-au blagoslovenie de la vlădicii săi, să-l lase trei zile să se veselească cu doamnă-sa și cu boierii săi. Și așa l-au blagoslovit, de au lăsat sec marți, cu toată curtea sa, care obicei să ține la légea lor și până astăzi, de lasă sec marți.

Ce această poveste a lui Laslău crai ce spune că au gonit pre cești tătari nu a-o scos Uréchie vornicul, din létopisățul cel leșescu, ci eu Simeon Dascalul o amu izvodit din létopisățul cel unguurescu, care poveste o am socotit pre semnle ce arată, că poate fi adevărată.

De discălicatul Maramoroșului

Laslău craiul unguurescu după izbândă cu noroc ce au făcut, de răsipi pre cei tătari și să așeză la scaunul său, sfătuitu-s-au cu boierii săi, ce vor face cu acei tâlhari ce-i adusă într-ajutoriu de la împăratul Râmului, cu carii mare izbândă făcusa, de răsipise puterea acelor tătari; că să le dea loc și ocine în țară, nu suferiia cei de loc și de moșie, ungurii, văzându-i că sânt niște oameni răi și ucigași, socotindu că de să vor plodi și să vor înmulți, ei să vor întări și cândai să nu li să prilejească vreo price cu dânșii, să nu pață mai rău decât cu tătarii, mai apoi să nu le fie a pierde și crăiia. Ce le-au ales loc pustii și sălbatec, îngrădit cu munți pânprejur, între Țara Leșască și între Țara Ungurească, unde să chiamă acum Maramoroșul. Acolo i-au dus de le-au împărțit hotară și ocine și locuri de sate și târguri și i-au nemișit pre toți, adecă slugi crăești, unde și până astăzi trăiescu la Maramoroș.

Pentru discălicatul țării al doilea rând

După răsipa țării dintăi, cum spune mai sus că s-au pustiit de nevoia oștilor lui Flac hatmanul râmlescu (sau cum spune létopisețul cel unguurescu de Laslău craiul unguurescu, cându au răsipit tătarii dintr-aceste locuri, de au rămas locul pustiu)¹ mai apoi, după multă vréme, cum spune mai sus, cându păstorii din munți unguurești pogorându după vânat au nemerit la apa Moldovei, locuri desfătate cu câmpi deșchiși, cu ape curătoare, cu păduri dese, și

¹ Adăugiri ale lui Simion Dascalul.

îndrăgind locul, au tras pre ai săi de la Maramoroș și pre alții au îndemnat, de au discălicat întâi supt munte, mai apoi adăogându-să și crescându înainte, nu numai apa Moldovei, ce nici Sirétiul nu i-au hotărât, ce s-au întinsu până la Nistru și până la mare. Nici războaie mai făcea ca să-și apere țara și pământul său de cătră știți și gotthi¹ și di cătră alți vecini și limbi ce era pin-prejur. Ce avându purtătoriu domnii lor carii rădicasă dentru sine, în Țara Leșască² de multe ori au întrat și multă pradă și izbândă au făcut, din câmpii tătarii i-au scos. (că după multă răsipă ce i-au fost gonit pre tătari oarecând di pre acéste locuri Lasläu, craiul ungurescu, iarăși au fost început a să tinde la câmpii).³

Așijderea și munténilor nu numai nevoie și groază le făciia, ce și domniile schimba și pre cine vrea ei, primiia; pre ardélieni nu-i lăsa să să odihnească, ci pururea le făcea nevoie și cetăți câteva le luasă și le lipiia cătră țara Moldovei, carile toate mai înainte la locurile sale să vor arăta. Mai apoi și turcii carii să vedea că ca o negură toată lumea acoperea, războaie minunate au făcut de multe ori i-au și biruit, mai apoi de o au și supus supt giugul lor, de multe ori i-au asudat, rocoșindu-se și nu fără multă moarte și pagubă în oameni, până o așaza.

(SIMION DASCĂLUL)

Predoslovie a létopisețului moldovenescu ce într-însa spune că teste făcută țara den doao limbi, de rumâni și de rusi, de care lucru să cunoaște că și pân' astăzi ieste țara giumătate de rusi⁴ și giumătate de rumâni

Ce această povéste nu să află însămnată de Uréche vornicul, iar eu n-am vrut să las nici această să nu pomenescū, socotind că cum am adus aminte de altele, ca să nu rămăe nici aceasta neînsămnată.

Serie la létopisețul cel moldovenescu, la predoslovie, de zice că deaca au ucis acei vânători acel buor, întorcându-se înapoi, văzând locuri desfătate, au

¹ gotthi - goti,

² Țara Leșască - Polonia.

³ Adăugiri ale lui Simion Dascălul.

⁴ Rus, rusi - ucrainean.

luat pre câmpii într-o parte și au nemerit la locul unde acum târgul Sucevei. Acolo aminosindu-le fum de foc și fiind locul despre apă, cu pădure mănuntă, au pogorât pre mirodenia fumului la locul unde ieste acum mănăstirea Ețcaneci. Acolea pre acelaș loc au găsit o priseacă cu stupi și un moșneag bătrân, de prisăcăriia stupii, de seminție au fost rus și l-au chiebat Ețco. Pre carele deaca l-au întrebat vânătorii, ce omu-i și den ce țară ieste, el au spus că ieste rus den Țara Leșască. Așijderea și pentru loc l-au întrebat, ce loc ieste acesta și de ce stăpân ascultă? Ețco au zis: ieste un loc pustiiu și fără stăpân, de-l domnescu fierile și pasările și să tinde locul în gios, pân în Dunăre, iar în sus pân' în Nistru, de să hotărăște cu Țara Leșască, și ieste loc foarte bun de hrană. Înțelegând vânătorii acest cuvânt, au sârguit la Maramorăș, de ș-au tras oamenii săi într-această parte și pre alții au îndemnat, de au descălecat întâi supt munte și s-au lătit pre Moldova în gios. Iar lațco prisecariul, deaca au înțeles de descălecare maramorășenilor, îndată s-au dus și el în Țara Leșască, de au dus rusi mulți și i-au descălecat pre apa Sucevei în sus și pre Siretiu despre Botoșiani. Și așa de sârgu s-au lătit rumâni în gios și rusii în sus.

(MISAIL CĂLUGĂRUL)

Și s-au plinit toate locurile într-această țară de oameni, den munte pân' în Nistru și în gios pân' unde dă Dunărea în Vidov și pân' în Cetaatea Albă și Chilia și Renii și Nistrul în sus până mai sus de Cernăuți, unde să împreună cu hotarul Țării Leșești și pre Ceremuș.

(SIMION DASCĂLUL)

Așijderea și târgul Baia scrie că l-au descălecat niște sasi ce au fost olari; așijderea și Suceava scrie că o au descălecat niște cojocari ungurești, ce să chiamă pre limba lor suci, iar Suceava pre limba ungurească să chiamă Cojocărie. Așa într-acesta chip să află să fie fost discălicarea țării Moldovei.

(MISAIL CĂLUGĂRUL)

Aflatu-s-au într-această țara și cetăți făcute mai de demultu de ianovedzi¹: cetaatea în târgul Sucevii și cetaatea la Hotin și Cetaatea Albă și Cetaatea Chilia și Cetaatea Neamțului și Cetaatea Noaă, Romanul, ce i s-au surpat pământul ș-au cădzut cetaatea.

¹ Genovezi.

Într-acei păstori ce au nemeritu locul acesta, fost-au și Dragoș, carile au venitu de la Maramoroș, carile să vedii și mai de cinste și mai de folos decâtu toți, pre carile cu toții l-au pus mai mare și purtătoriu lor.

(MISAIL CĂLUGĂRUL)

Și dacă l-au pus domnu, luară pildă de pre capul acei hiară năsâlnice, dzimbrul, ce scriem mai sus că l-au vânat și pusără de au făcut peciate țărâi Moldovei, de trăiește pân într-aceste vremi în mânuile cui alege Dumnedzău a hire domnu țărâi, de trăiește pân' astăzi, de să pune pre cărți, ce poroncêste domnul de tocmêle și de așezări lăcuitorilor și de ascultat cărora vor să facă strămbătăți între lăcuitori, iar celora ce nu ascultă, de certare mare...

Și dacă au domnitu doi ani, au muritu.

Și ntr-acea începutură a fost domniia ca o căpitanie².

Pre acesta semnu dintăiași dată ce să arată domniia fără trai, să putea cunoaște că nu va fi așezarea bună între domniia Moldovei, ce cum fu pre scurtu viiața domnului dintăi, așa și domniia ce vor fi înainte, adêsea să vor schimba și între domniia Moldovei multă neașezare va fi.

Pre urma lui Dragoș vodă, au stătut la domnie fiiu-său, Sas vodă și au ținut domniia 4 ani și au murit.

După moartea lui Sas vodă, au ținut domniia fiiu-său, Lațco vodă 8 ani.

Pre urma lui Lațco vodă au domnit Bogdan vodă 6 ani.

După domniia lui Bogdan vodă au domnit Pătru vodă, ficiorul lui Mușatu, 16 ani.

După dânsul au domnitu frati-său, Roman vodă, trei ani.

¹ Între paranteze ascuțite sunt notații anii erei noastre (de la Nașterea lui Hristos).

² Completare a lui Misail Călugărul.

Samodârjetul, stăpânitoriu țărâi de la plaiuri și până la mare. Și acesta au făcut târgul Romanul pre numele lui, precum mărturisește la uricul lui, carile să află la mânăstirea Pobrata.

Iară pre urma lui Roman vodă au stătut la domnie Ștefan vodă, carile au avutu doi feciori, Ștefan și Pătru, și au domnitu 7 ani. Iară ce să va fi lucratu în zilile acestor domni, nu să află scris nimica, câtu au domnitu ei 46 de ani. Cunoaști-se că au fostu neașezați și de curându, de n-au avut cine scrie, nici vecinii, carii nimica n-au lăsatu neînsemnatu, n-au știut de dânsii să scrie.

De însemnarea anilor

Însemnarea anilor a scriitorilor noștri nu să tocmêste cu a streinilor, că létopisețul nostru scrie că au fostu vă leatul 6867 <1359>, cându au stătut domn Dragoș vodă, iară létopisețul streinilor scrie că au fost 6867 în zilile acestui Ștefan vodă ce scriem mai sus. Iară ce să va fi trecut înapoi nu să află însemnat de streini, cunoaști-să că cum nu să află de scriitorii noștri însemnat viiața domnilor și lucrurile lor, așa și vă leatul, cândai să nu fie smintitu, iară de au și însemnatu, nu au știut ce au scris. Iar létopisețul leșescu putem cunoaște că poate fi mai adevăratu, că fiindu oameni așezați mai de demultu și cronicarii lor neavându alte trebi, ce numai vă leatul păziia și niște lucruri mari ca acêstea păziia și socotia, să nu rămâe ceva neînsemnat, pentru ca să nu le zică vecinii lor di prinprejur că au fostu adormiți sau neînvățați și nestrăbătuți cu istoria. Pentru acêia și pre acesta lucru putem cunoaște că ei cum au înțeles de descălicarea țărâi noastre și de lucrurile domnilor îndată s-au apucat de au însemnatu toate pre rându și ale noastre și ale lor, pentru acêia ei scriu că au fostu vă leatul la domniia lui Ștefan Vodă, 6867 <1359>.